

ΓΝΩΣΤΑ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΑ

Γράφει ο Αντώνης Αμπατζής → ampandonis@gmail.com

ΝΕΟΙ ΚΑΙ ΗΘΟΣ

Η αιώνια σύγκρουση του παλιού με το καινούργιο

Κάθε γενιά έχει τα δικά της ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που, όπως είναι φυσικό, επηρεάζονται από πολλούς παράγοντες αλλά κυρίως από την εποχή, την κοινωνία και τον πολιτισμό της. Επομένως και το ήθος των σημερινών νέων δεν μπορεί να μην δέχεται επιδράσεις από τα χαρακτηριστικά της σύγχρονης κοινωνίας μας: ανάπτυξη επιστημών και τεχνολογίας, αφθονία αγαθών και σχετικά εύκολη απόκτηση, κυριαρχία ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας, οικουμενικότητα σύγχρονης ζωής.

Κύρια χαρακτηριστικά της νεανικότητας είναι: η ζωτικότητα και ο δυναμισμός, ο ενθουσιασμός και η αισιοδοξία, ο αυθορμητισμός, η απλότητα, η αμφισβήτηση, η έλλειψη διάθεσης συμβιβασμού, η ανεμελιά και ο συναισθηματισμός. Ιδιαίτερα ανεπτυγμένη πρέπει να είναι στους νέους η ευαισθησία σε ζητήματα ελευθερίας. Απεχθάνονται περιορισμούς και εξαρτήσεις και αντιδρούν με κάθε τρόπο όταν προσπαθούν να τους τις επιβάλλουν. Δε συμβιβάζονται με τον αυταρχισμό και τη δουλοπρέπεια.

Ένα άλλο βασικό χαρακτηριστικό της νεανικότητας είναι η διάθεση να οραματίζονται έναν κόσμο καλύτερο και δικαιότερο που θα τους δίνει δυνατότητες να διαπρέψουν σ' αυτό που αγαπούν και ονειρεύονται. Γι' αυτό αποζητούν αξίες, θέλουν να πιστεύουν σε κάτι που να τους γεμίζει. Με αυτή την έννοια γίνονται πολύ αυστηροί με τα κακώς κείμενα: κρίνουν αυστηρά πνευματικούς και πολιτικούς ηγέτες, αμφισβητούν έντονα την παράδοση και τις παλιές αξίες, καταγγέλλουν την εξουσία. Στο βαθμό που όλα αυτά γίνονται καλοπροαίρετα και αυθόρμητα, είναι υγιής εκδήλωση θάρρους και επιθυμίας για καινοτομίες.

Οι νέοι είναι συνήθως (ίσως και από τη φύση της ηλικίας τους) απόλυτοι και ισχυρογνώμονες: δύσκολα δέχονται συμβουλές και η αυτοπεποίθησή τους (ή ο εγωισμός, συχνά καταλήγει σε αλαζονεία και αναιδεια.

Στα ελαττώματα μπορεί να εντάξει κανείς και το γεγονός ότι σχετικά εύκολα κάνουν σχέσεις με τους συνομηλίκους, με κριτήρια που δεν έχουν βέβαια σχέση με υπολογισμούς και σκοπιμότητες, αλλά και πολλή επιπολαιότητα. Οι φιλίες τους μπορεί τις περισσότερες φορές να είναι άδολες, αλλά δεν είναι πάντα σταθερές.

ΝΕΟΙ χτες και σήμερα: ποια από τα χαρακτηριστικά των νέων ισχύουν πάντοτε.

Πρώτο γενικό γνώρισμα του χαρακτήρα των νέων είναι η ισχυρή επίδραση του συναισθήματος και επομένως η απουσία της λογικής από κάθε τους πράξη.

Δεύτερο κυρίαρχο χαρακτηριστικό είναι το στοιχείο της υπερβολής. Ως αποτέλεσμα της υπερβολής που τους διακρίνει, παρουσιάζεται η παντογνωσία που προβάλλουν, καθώς και η ισχυρογνωμοσύνη με την οποία υποστηρίζουν τις θέσεις τους..

Η κρισιμότητα της νεανικής ηλικίας

1) Είναι ΚΑΘΟΡΙΣΤΙΚΗ διότι: σ' αυτή την ηλικία ο άνθρωπος διαμορφώνει ουσιαστικά την προσωπικότητά του. Στη διάρκεια της εφηβείας συντελούνται και οι έντονες σωματικές αλλαγές που συχνά συνοδεύονται από προβλήματα επικοινωνίας, νευρικότητα, ανασφάλεια, μελαγχολία κ.ά.

Παράλληλα με τη σωματική ανάπτυξη ο νέος αναπτύσσεται και ωριμάζει συναισθηματικά. Η συναισθηματική ωρίμανση όμως συντελείται τις περισσότερες φορές με εντάσεις που έχουν τη βάση τους στα παρακάτω τρία κυρίαρχα προβλήματα της εφηβείας: χειραφέτηση από τους γονείς, σχέσεις με το άλλο φύλο, πρόβλημα επαγγελματικής αποκατάστασης.

2) Είναι ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΗ διότι: σ' αυτή την ηλικία θα βρεθεί ο άνθρωπος μπροστά σε διλήμματα και θα πρέπει να πάρει σοβαρές αποφάσεις για θέματα που εν πολλοίς θα καθορίσουν όλη την υπόλοιπη ζωή του. Η επιλογή του επαγγέλματος είναι ένα από αυτά τα θέματα: η επιλογή επαγγέλματος, όπως είναι φυσικό, είναι μια πολύ δύσκολη απόφαση, και καθορίζεται από πολλούς παράγοντες, οι οποίοι πολλές φορές δεν είναι βέβαιο ότι οδηγούν σε σωστές εκτιμήσεις. Οι παράγοντες αυτοί είναι και υποκειμενικοί (κλίσεις, ενδιαφέροντα, δεξιότητες κ.ά.) και αντικειμενικοί (αγορά εργασίας, συνθήκες εργασίας, επαγγελματικές προοπτικές κ.ά.)

Η εφηβεία είναι ιδιαίτερα κρίσιμη ηλικία επειδή αυτή την περίοδο οι νέοι εκτίθενται σε πολλούς κινδύνους και αντιμετωπίζουν πολλά προβλήματα. Το παρορμητικό του χαρακτήρα τους, η απειρία και η ανωριμότητα, η απερι-

σκεψία και η επιπολαιότητα, τους κάνει αρκετά ευάλωτους σε κινδύνους όπως: ναρκωτικά, διαφθορά, εγκληματικότητα, χουλγκανισμός, ένταξη σε περιθωριακές ομάδες με αμφιλεγόμενη συμπεριφορά ή ιδεολογία. Όλα αυτά έχουν να κάνουν με το γενικότερο θέμα της διαπαιδαγώγησης και του προσανατολισμού της νεολαίας.

Χάσμα γενεών: ορισμός και κάποια γενικά στοιχεία

Με τον όρο ΧΑΣΜΑ ΤΩΝ ΓΕΝΕΩΝ υποδηλώνονται οι μεγάλες διαφορές που χωρίζουν την εκάστοτε γενιά των ωρίμων με τη γενιά των νέων και υπονοούνται οι μεταξύ τους συγκρούσεις. Οι διαφορές αυτές έχουν να κάνουν με αντιλήψεις για τον κόσμο και τη ζωή, με αξίες, ιδανικά και με συμπεριφορές.

Το φαινόμενο είναι παλιό και οφείλεται, σύμφωνα με τους ειδικούς, στο ότι η φύση του νέου είναι διαφορετική απ' αυτή του ώριμου και στο γεγονός ότι οι κοινωνικές συνθήκες στις οποίες μεγαλώνει η κάθε γενιά είναι λίγο πολύ διαφορετικές. Η πιο ήπια μορφή με την οποία παρουσιάζεται το φαινόμενο είναι οι διαφωνίες ανάμεσα στις δύο γενιές. Οι διαφωνίες αυτές αφορούν σε θέματα ηθικής, πολιτικής, αγωγής και κοινωνικών αντιλήψεων. Οι ώριμοι συνήθως κατηγορούν τους νέους ως ανεύθυνους, επιπόλαιους και σκληρούς, ενώ οι νέοι με τη σειρά τους θεωρούν τους μεγάλους

υποκριτές, αυταρχικούς και αντιδραστικούς. Οι αλληλοκατηγορίες είναι το πρώτο στάδιο της έντασης που δημιουργείται μεταξύ τους και στο βαθμό που η επικοινωνία και η συνεννόηση μεταξύ τους γίνεται δύσκολη, μπορούμε να περάσουμε και στο δεύτερο στάδιο.

Αιτίες που οδηγούν σε σύγκρουση τις δύο γενιές

Η σύγκρουση ανάμεσα στην παλιά και τη νέα γενιά είναι, κατά βάθος, η αιώνια σύγκρουση του παλιού με το καινούργιο, του παρελθόντος με το παρόν, της συντήρησης με την πρόοδο, εκφρασμένη από τους φορείς των στοιχείων αυτών, δηλαδή τους μεγάλους και τους νέους.

Επομένως τα βαθύτερα αίτια θα πρέπει να τα αναζητήσουμε στην ίδια τη φύση του νέου και του ώριμου και στις διαφορετικές συνθήκες στις οποίες αυτοί έζησαν και ζουν, επειδή από αυτές δέχονται ανάλογες επιδράσεις και διαμορφώνουν τις ιδέες, τις αξίες και τον τρόπο ζωής τους.

Για παράδειγμα έντονη διάσταση απόψεων μπορεί να προκύψει σε θέματα συμπεριφοράς από τη διαφορετική ιδεολογία για τον τρόπο ζωής και τις αξίες στις οποίες πρέπει να πιστεύουμε. Ο νέος συνήθως δεν δέχεται άκριτα την κοινωνικά αποδεκτή συμπεριφορά, γιατί την θεωρεί προσποιητή και υποκριτική και γι' αυτό το λόγο αδιαφορεί για την κοινή γνώμη. Αντίθετα αυτά μετρούν πολύ για τους πιο συνετούς ώριμους. Άλλος ένας παράγοντας που οδηγεί σε διάσταση και επομένως σε προστριβές είναι το γεγονός ότι οι νέοι προσαρμόζονται πιο εύκολα στις αλλαγές που συντελούνται με γρήγορους ρυθμούς στην εποχή μας εξαιτίας των τεχνολογικών επιτευγμάτων, ενώ αντίθετα οι μεγαλύτεροι επειδή δυσκολεύονται να προσαρμοστούν σε νέες συνθήκες, τις απορρίπτουν χωρίς δεύτερη κουβέντα.

Βασικά στοιχεία για να συντελεστεί η προσέγγιση είναι η ευθύτητα και η ειλικρίνεια κι από τις δύο πλευρές, ο ρεαλισμός και η αμοιβαία εμπιστοσύνη και φυσικά ο διάλογος.

